

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

6^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 16 Νοεμβρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Ελένη Σβολοπούλου, Πρόεδρος, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή – Εισηγήτρια και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 28.02.2022 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 330/01.03.2022 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «... ...» με διακριτικό τίτλο «... ...», που εδρεύει στη ..., ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, εφεξής ο «προσφεύγων».

Κατά του «... ...» και κατά της υπ' αριθ. 3/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, καθ' ο μέρος, κατ' αποδοχή του Πρακτικού Ι της Επιτροπής του διαγωνισμού, έκανε δεκτές τις προσφορές των οικονομικών φορέων: «...», «...», «...», «...», «...- ...», εφεξής «η προσβαλλομένη» και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα «...», που κατοικοεδρεύει στην ..., οδός ... αριθ. ..., εφεξής «ο παρεμβαίνων».

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλομένη κατά το ως άνω σκέλος αυτής.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της ασκηθείσας προσφυγής κατά το σκέλος αυτής με το οποίο ο προσφεύγων στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς του και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης.

Σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής, με την οποία η υπόθεση αναπέμπεται στην ΕΑΔΗΣΥ προκειμένου ν' αποφανθεί : α) εάν υπήρχε δυνατότητα, κατόπιν διευκρινιστικού ερωτήματος της αναθέτουσας αρχής, να συμπληρωθεί το

Αριθμός Απόφασης: Σ1614/2022

ελλείπον στοιχείο του ΕΕΕΣ του μέλους «...» της ... «...» περί του ελάχιστου κύκλου εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ, βάσει των οικείων διατάξεων του ν. 4412/2016 και της διακήρυξης (άρθρο 9 αυτής), β) προκειμένου η ΕΑΔΗΣΥ να κρίνει επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής που αφορούν τους με αριθμ. 1, 2 ,3, 4 σε σειρά μειοδοσίας οικονομικούς φορείς γ) καθ' ο μέρος απορρίφθηκε ο λόγος της προδικαστικής προσφυγής κατά της παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να καταστήσει γνωστές τόσο τις εξηγήσεις του προσωρινού αναδόχου όσο και την αιτιολογία αποδοχής των εξηγήσεων ως ικανοποιητικών, ώστε η υπόθεση πρέπει ν' αναπεμφθεί από την ΕΑΔΗΣΥ στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου να πράξει τα δέοντα (βλ. σκέψεις 16, 20,25,26 της υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής).

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την εξέταση της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής κατόπιν της αναπομπής της στην ΕΑΔΗΣΥ με την υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής, έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 2.843,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 2-11-2022 πληρωμή στην Εθνική τράπεζα και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης). Το παράβολο υπολογίστηκε βάσει του προυπολογιζόμενου ποσού της σύμβασης, στο πλαίσιο της οποίας ασκείται η υπό κρίση προσφυγή, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, ποσού 568.548,39 ευρώ.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αριθ. ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ ... διακήρυξη προκήρυξε ανοικτό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ (ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΗΣ ΣΕ ...)», εκτιμώμενης αξίας 568.548,39 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. 24%), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από

Αριθμός Απόφασης: Σ1614/2022

οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή) και με σύστημα υποβολής προσφορών αυτό του άρθρου 95 παρ. 2α του ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η διακήρυξη καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 23-11-2021. Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας δημόσιας σύμβασης καταχωρήθηκαν στο σχετικό ηλεκτρονικό χώρο του ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα και αναρτήθηκαν στη Διαδικτυακή Πύλη(www.promitheus.gov.gr) του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με αρ.

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα στις 28-02-2022, δεδομένου ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση της προσβαλλομένης στις 17-02-2022, οπότε του κοινοποιήθηκε μέσω της ανάρτησής της στη λειτουργικότητα «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Επίσης, ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή, στις 9-03-2022 ο παρεμβαίνων, ο οποίος έχει αναδειχθεί προσωρινός ανάδοχος του έργου, άσκησε νόμιμα κι εμπρόθεσμα παρέμβασή του, ήτοι εντός δεκαημέρου από την κοινοποίηση σε αυτόν της ασκηθείσας προσφυγής (1-03-2022), έχοντας προς τούτο έννομο συμφέρον, λαμβανομένου υπόψη ότι, ο τελευταίος συμμετέχει νόμιμα στο διαγωνισμό και η προσφορά του έχει γίνει αποδεκτή, επιδιώκει δε την απόρριψη της ασκηθείσας προσφυγής με σκοπό τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης, η οποία είναι επωφελής για τον ίδιο.

7. Επειδή, στον ανωτέρω διαγωνισμό συμμετείχαν δέκα (10) οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων, ο προσφεύγων και ο παρεμβαίνων. Ειδικότερα, στην διαγωνιστική διαδικασία συμμετείχαν οι: 1) ..., ήδη παρεμβαίνων, 2) ..., 3), 4) ..., 5) ..., 6) ..., 7) ..., 8) ..., 9) ... και 10) ο προσφεύγων. Σύμφωνα με το με αριθμό 1/19-1-2022 πρακτικό της Επιτροπής

διενέργειας διαγωνισμού, διαμορφώθηκε ο ακόλουθος πίνακας μειοδοσίας : 1) ... (παρεμβαίνων) με ποσοστό έκπτωσης 58,77%, 2) ... - με ποσοστό έκπτωσης 50,15%, 3) ... με ποσοστό έκπτωσης 44,39%, 4) ... με ποσοστό έκπτωσης 41,00%, 5) ... με ποσοστό έκπτωσης 40,81%, 6) ... με ποσοστό έκπτωσης 37,29%, 7) ... με ποσοστό έκπτωσης 36,79%, 8) Κ/Ξ ... με ποσοστό έκπτωσης 35,00%, 9) ο προσφεύγων με ποσοστό έκπτωσης 10,00% και 10) ... με ποσοστό έκπτωσης 9,56%. Αφού διαπιστώθηκε ότι όλοι οι συμμετέχοντες πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής που είχαν καθοριστεί στα άρθρα της Διακήρυξης, κατά το στάδιο ελέγχου των οικονομικών προσφορών η Επιτροπή Διαγωνισμού διαπίστωσε μεγάλη απόκλιση των προφορών — των διαγωνιζομένων (από 9,56% έως 58,77%) και αποφασίστηκε να κληθεί να παράσχει εξηγήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 4.1 της Διακήρυξης, ο παρεμβαίνων οικονομικός φορέας ... , του οποίου η οικονομική προσφορά (58,77%), εμφάνιζε απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων (36,37%). Ανταποκρινόμενος σε σχετική πρόσκληση, ο ανωτέρω υπέβαλε εξηγήσεις, οι οποίες θεωρήθηκαν από την Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμού ότι εξηγούσαν κατά τρόπο ικανοποιητικό την προσφορά του. Κατόπιν αυτών, με το ίδιο ως άνω πρακτικό (1/19-1-2022), η Επιτροπή διενέργειας διαγωνισμού, γνωμοδότησε και εισηγήθηκε προς την Οικονομική Επιτροπή της αναθέτουσας αρχής, την ανάδειξη του νυν παρεμβαίνοντος φορέως ... ως προσωρινού αναδόχου του διαγωνισμού. Με την 3/2022 (πρακτικό 2ης/28-1-2022 Συνεδρίασης) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου, εγκρίθηκε το ανωτέρω πρακτικό και ανατέθηκε η σύμβαση στον εν λόγω φορέα. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης ασκήθηκε η υπό κρίση προσφυγή του προσφεύγοντος (9ου σε σειρά κατάταξης), ο οποίος στρεφόμενος κατά όλων των φορέων που προηγούνταν αυτού σε σειρά μειοδοσίας, παραπονείτο ότι πλημμελώς κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές τους και πλημμελώς ανακηρύχθηκε ο φορέας ... προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού. Επιλαμβανόμενη της ως άνω προδικαστικής προσφυγής, η ΕΑΔΗΣΥ, με την 623/2022 απόφασή της, έκανε δεκτή την προδικαστική προσφυγή κατά το μέρος που αφορούσε τις προσφορές των φορέων ... (6ος σε σειρά κατάταξης) ... (7ος σε σειρά κατάταξης) και ... (8ος σε σειρά

κατάταξης), ενώ την απέρριψε κατά το μέρος που στρεφόταν κατά του φορέως ... (5^{ος} σε σειρά κατάταξης). Περαιτέρω, με την ανωτέρω απόφασή της, η ΕΑΔΗΣΥ έκρινε ότι, μετά την αποδοχή ως νόμιμης της προσφοράς του 5ου σε σειρά κατάταξης φορέως, άνευ εννόμου συμφέροντος εστρέφετο ο προσφεύγων κατά των λοιπών συμμετεχόντων (1ου, 2ου, 3ου, 4ου). Επίσης, απέρριψε ως αόριστο και αλυσιτελώς προβαλλόμενο το λόγο της προδικαστικής προσφυγής, με τον οποίο ο προσφεύγων παραπονείτο ότι πλημμελώς η αναθέτουσα αρχή δεν συμπεριέλαβε στην απόφαση της οικονομικής επιτροπής, ούτε ανήρτησε στο ΕΣΗΔΗΣ, τις εξηγήσεις του αναδειχθέντος ως προσωρινού αναδόχου και ήδη παρεμβαίνοντος φορέως Εν συνεχεία, κατόπιν αιτήσεως ακύρωσης του νυν προσφεύγοντος κατά της υπ' αριθμ. 623/2022 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, το Διοικητικό Εφετείο Κομοτηνής με την υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφασή του έκρινε ως ακολούθως: «[...]η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ ως προς τα κάτωθι σημεία : α) καθ' ο μέρος με αυτήν κρίθηκε ότι ορθώς προαποδείχθηκαν από το μέλος "... της ... "... τα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας με μόνη τη δήλωση του ΜΕΕΠ. Δεδομένου ότι το παρόν Δικαστήριο δεν μπορεί να προβεί πρωτογενώς στην εξέταση και κρίση επί της ουσίας αιτιάσεως που προβάλλεται με την προδικαστική προσφυγή της απούσας επί της οποίας δεν έχει αποφανθεί η ΕΑΔΗΣΥ, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην τελευταία, προκειμένου να αποφανθεί, αν υπήρχε δυνατότητα, κατόπιν διευκρινιστικού ερωτήματος της αναθέτουσας αρχής, να συμπληρωθεί το προαναφερθέν ελλείπον στοιχείο του μέλους της εν λόγω κοινοπραξίας (ελάχιστος κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ), βάσει των οικείων διατάξεων του ν. 4412/2016 και διακήρυξης (άρθρο 9 αυτής), κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην σκέψη 16 παρούσας, β) καθ' ο μέρος με αυτήν κρίθηκε ότι η αιτούσα άνευ εννόμου συμφέροντος στρέφεται κατά των 1ου, 2ου, 3ου και 4ου στη σειρά κατάταξης οικονομικών φορέων. Ως προς το μέρος αυτό, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί επίσης στην ΕΑΔΗΣΥ, προκειμένου η Αρχή, ασκώντας τη σχετική αρμοδιότητά της, να κρίνει επί των λόγων αυτών της προδικαστικής προσφυγής, η οποία καθίσταται εκ νέου εκκρεμής ενώπιον αυτής, και κατά το μέρος αυτό, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στη σκέψη 20

της παρούσας, γ) καθ' ο μέρος απορρίφθηκε ο λόγος κατά της παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να καταστήσει γνωστές τόσο τις εξηγήσεις του προσωρινού αναδόχου όσο και την αιτιολογία αποδοχής των εξηγήσεων ως ικανοποιητικών[...].».

8. Επειδή με τις υπ' αριθμ. 2152/2022 και 2172/2022 Πράξεις της Προέδρου του 6ου Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης της προσφυγής, σε συμμόρφωση με την υπ'αριθμ. Α113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής

9. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ.

10. Επειδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος όσον αφορά την προσφορά του ήδη παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα: (α) Κατόπιν ελέγχου των ηλεκτρονικών εγγράφων της προσφοράς του, προκύπτει ότι, αν και οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, πλην, όμως, από το ΕΕΕΣ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής προέρχεται από τον υπολογιστή του υπογράφοντος (Signing time is from the clock on the signer's computer), και όχι από ασφαλή χρονοσήμανση, ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, χρονοσημασμένες από τον υπολογιστή του προσώπου που τις θέτει. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για εγκεκριμένη – προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. (β) Επίσης, η προσφορά του οικονομικού φορέα μη νομίμως έγινε δεκτή, διότι παρέλειψε στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε να δηλώσει επί ποινή απόρριψης στοιχεία της προσφοράς του. Ειδικότερα ο οικονομικός φορέας υπέβαλε ΕΕΕΣ στο οποίο ουδόλως

περιλαμβάνεται το Μέρος IV που αφορά στα Κριτήρια Επιλογής και, ως εκ τούτου, δεν δηλώνει την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους 22.B, 22Γ και 22Δ. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικείες απαιτήσεις τέθηκαν επί ποινή αποκλεισμού, καθώς και το γεγονός ότι το ΕΕΕΣ αποτελεί το κατεχόμενη απαιτούμενο, επί ποινή αποκλεισμού, δικαιολογητικό συμμετοχής, η προσφορά του οικονομικού φορέα πρέπει να ακυρωθεί, χωρίς να είναι δυνατή η συμπλήρωσή της κατ'άρθρον 102 Ν.4412/2016. Περαιτέρω, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα αναφορικά με την προσφορά του οικονομικού φορέα - : (α) Στο ΕΕΕΣ και στα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του μέλους της ένωσης ... - Γ. ... Ο.Ε., όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, ο χρόνος της ηλεκτρονικής υπογραφής δεν προέρχεται από ασφαλή χρονοσήμανση αλλά από τον υπολογιστή του υπογράφοντος (Signing time is from the clock on the signer's computer), ώστε ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. β) Επίσης, και τα δύο μέλη της ένωσης, έχουν παραλείψει να δηλώσουν στα ΕΕΕΣ τους στην ενότητα Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τον ειδικό κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας στο ερώτημα «Ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών. Ο ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών του οικονομικού φορέα στον επιχειρηματικό τομέα που καλύπτεται από τη σύμβαση και προσδιορίζεται στη σχετική προκήρυξη/γνωστοποίηση ή στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης για τον αριθμό οικονομικών ετών που απαιτούνται είναι ο εξής: « τα ίδια κεφάλαια ή τις τραπεζικές καταθέσεις ή/και πάγια που διαθέτουν κατά την υποβολή της οικονομικής του προσφοράς, στο ερώτημα «Άλλες οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις». Ενώ, η αναγραφή από μέρους τους «Σε απάντηση της απαίτησης του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης (Οικονομική και Χρηματοοικονομική επάρκεια) ο οικονομικός φορέας καλύπτει τους όρους του άρθρου 22.Γ», δεν μπορεί να αντικαταστήσει τις ακριβείς απαντήσεις που απαιτούνται από τα συγκεκριμένα ερωτήματα. Περαιτέρω, επειδή για τον ειδικό κύκλο εργασιών προβλέπεται ιδιαίτερο ερώτημα, ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις

απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΕΕΕΣ. γ) Ακόμη, ο οικονομικός φορέας Κ. ... - Γ. ... Ο.Ε. παρόλο που είναι εγγεγραμμένος στην 1^η Τάξη του ΜΕΕΠ, επομένως δεν διαθέτει Ενημερότητα Πτυχίου και δεν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, απαντώντας θετικά στο ερώτημα περί εγγραφής του σε επίσημο κατάλογο, απέκρυψε το μοναδικό ερώτημα που τον αφορούσε «Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;», παρέλειψε να το απαντήσει και ως εκ τούτου δεν προαπέδειξε κατά τους όρους της διακήρυξης ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού περί αθέτησης φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων της, σε κάθε περίπτωση προσκόμισε ΕΕΕΣ μη νόμιμα συνταγμένο και με ελλιπές περιεχόμενο. Κατ' ακολουθίαν η προσφορά του πρέπει να απορριφθεί. Έτι περαιτέρω, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα αναφορικά με την προσφορά του οικονομικού φορέα «ΑΦΟΙ ... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ»: (α) Στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε και συγκεκριμένα στο ερώτημα «Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;», απάντησε αρνητικά (Όχι) και ως εκ τούτου δεν προαπέδειξε κατά τους όρους της διακήρυξης ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού περί αθέτησης φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων του, σε κάθε περίπτωση προσκόμισε ΕΕΕΣ μη νόμιμα συνταγμένο και με ελλιπές περιεχόμενο. (β) Επίσης, ο οικονομικός φορέας παρέλειψε να δηλώσει στο ΕΕΕΣ τους στην ενότητα Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τον ειδικό κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας στο ερώτημα «Ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών. Ο

ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών του οικονομικού φορέα στον επιχειρηματικό τομέα που καλύπτεται από τη σύμβαση και προσδιορίζεται στη σχετική προκήρυξη/γνωστοποίηση ή στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης για τον αριθμό οικονομικών ετών που απαιτούνται είναι ο εξής:» , τα ίδια κεφάλαια ή τις τραπεζικές καταθέσεις ή/και πάγια που διαθέτει κατά την υποβολή της οικονομικής του προσφοράς, στο ερώτημα «Άλλες οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις». Πλην, όμως, η απάντηση στην Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια, δεν προβλέπεται από την συγκεκριμένη διακήρυξη και δεν μπορεί να αναπληρώσει τις ανωτέρω ελλείψεις. Επιπλέον, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα για την προσφορά του οικονομικού φορέα «... ..», ο εν λόγω φορέας παρέλειψε να αναλάβει την υποχρέωση να υποβάλει δικαιολογητικά πέραν του ΜΕΕΠ και της Ενημερότητας πτυχίου, ώστε η προσφορά του πρέπει ν’ακυρωθεί. Άλλωστε, τα κριτήρια δηλώνονται σε συγκεκριμένα πεδία του ΕΕΕΣ, ήτοι στην ενότητα Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια δηλώνεται ο ειδικός κύκλος εργασιών της τελευταίας τριετίας στο ερώτημα «Ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών. Ο ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών του οικονομικού φορέα στον επιχειρηματικό τομέα που καλύπτεται από τη σύμβαση και προσδιορίζεται στη σχετική προκήρυξη/γνωστοποίηση ή στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης για τον αριθμό οικονομικών ετών που απαιτούνται είναι ο εξής:» , η μη υπέρβαση του ανεκτέλεστου ορίου στο ερώτημα στις «Άλλες οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις». Ο οικονομικός φορέας παρέλειψε να συμπεριλάβει - καταρχήν υπό μορφή υπεύθυνης δήλωσης που συνιστά το ΕΕΕΣ - συγκεκριμένες απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι οποίες δεν καλύπτονται από τη γενική ένδειξη (α) περί κάλυψης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ελλείπει σχετικής ειδική πρόβλεψης στην οικεία διακήρυξη, η οποία (παράλειψη) δεν δύναται να συμπληρωθεί εκ των υστέρων.

11. Επειδή, σύμφωνα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, αβάσιμος τυγχάνει ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος περί μη έγκυρης ηλεκτρονικής υπογραφής του οικονομικού φορέα «... ..», καθώς, η προσφορά του τελευταίου υποβλήθηκε μέχρι την 13η/12/2021 και ώρα 15:00 μ.μ., οπότε αναγκαστικά υπογράφηκε σε χρονικό σημείο προγενέστερο της

καταληκτικής ημερομηνίας, με αποτέλεσμα να μη δημιουργείται ζήτημα ακυρότητας από τη χρονική σήμανση των εγγράφων σε συμφωνία με την ώρα που έχει ο υπολογιστής του υπογράφοντος. Επίσης, η Επιτροπή Διαγωνισμού (Ε.Δ.) ήλεγξε τις ψηφιακές υπογραφές, μεταξύ των οποίων και αυτήν του παρεμβαίνοντος και διαπίστωσε ότι είναι προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές. Συγκεκριμένα από το μονοπάτι (path) Signature Properties/ Show Signer's Certificate/ Summary προκύπτει ο πιστοποιημένος φορέας που εκδίδει την ψηφιακή υπογραφή ο οποίος είναι ο Hellenic Public Administration Issuing CA. Ο φορέας Hellenic Public Administration Issuing CA περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης. Η Ε.Δ. από το μονοπάτι (path) Signature Properties/ Show Signer's Certificate/ Details/ Certificate Policies διαπίστωσε επίσης ότι οι ψηφιακές υπογραφές είναι προηγμένες και φέρουν την κατάλληλη χρονοσήμανση. Σε σχέση με τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος περί εσφαλμένης συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ από πλευράς των οικονομικών φορέων «... ...», «....», «...», «...», «...», τυγχάνει απορριπτέος και τούτο διότι, κατά την αναθέτουσα αρχή, η τελευταία συνέταξε το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες 15 (ΑΔΑ:ΩΧ0ΓΟΞΤΒ-ΑΚΗ) και 23 (ΑΔΑ:Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Ε) της ΕΑΑΔΗΣΥ διαμορφώνοντάς το σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους (λόγους αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής), που περιέχονταν στα έγγραφα της σύμβασης. Η Αναθέτουσα Αρχή επέλεξε τη συμπλήρωση, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, της ενότητας α «Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής». Δεν ασκήθηκε καμία προσφυγή κατά των Τευχών Δημοπράτησης, συμπεριλαμβανομένων της Διακήρυξης και του ΕΕΕΣ, οπότε θεωρείται ότι όλοι οι Προσφέροντες Ο.Φ. αφενός έλαβαν γνώση των Τευχών Δημοπράτησης και αφετέρου τα έκαναν αποδεκτά. Εξάλλου το υπόδειγμα που χορήγησε η αναθέτουσα αρχή δεν περιέχει τα αναφερόμενα από την προσφεύγουσα πεδία της ενότητας του μέρους IV (μέρος IV, α. Γενική Ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής) και κατά συνέπεια δεν είναι απαιτητά από τους οικονομικούς φορείς, προκειμένου οι προσφορές αυτών να είναι παραδεκτές και νόμιμες. Ειδικότερα, σε σχέση με την προσφορά του παρεμβαίνοντα, θεωρείται ότι η καταλληλότητα του αποδεικνύεται με την κατάθεση του Μ.Ε.ΕΠ. εν ισχύ. Επίσης, αναφορικά με την προσφορά του

οικονομικού φορέα «...», ως ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας απάντησε καταφατικά ως προς την ύπαρξη της προϋπόθεσης της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας περί κύκλου εργασιών, δηλώνοντας ότι «Σε απάντηση της απαίτησης του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης (Οικονομική και Χρηματοοικονομική επάρκεια) ο οικονομικός φορέας καλύπτει τους όρους του άρθρου 22.Γ», καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο τις απαιτήσεις της επίδικης Διακήρυξης.

12. Επειδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του παρεμβαίνοντα αναφορικά με τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του: (α) Ούτε από τις οικείες διατάξεις της διακήρυξης ούτε από τον Νόμο προκύπτει η υποχρέωση του συμμετέχοντος στον διαγωνισμό όπως, επιπλέον, της ψηφιακής υπογραφής εφοδιαστεί και με πιστοποιημένες υπηρεσίες χρονοσήμανσης, που συμπληρώνουν την ψηφιακή υπογραφή. (β) Στην προκειμένη περίπτωση συμπλήρωσε το υπόδειγμα ΕΕΕΣ που η ίδια η αναθέτουσα αρχή ανήρτησε στη κεντρική σελίδα του διαγωνισμού και το υπέβαλε σε μορφή pdf, ψηφιακά υπογεγραμμένο, χωρίς να παραλείψει καμία ενότητά του (βλ. συνημμένο υπόδειγμα του ΕΕΕΣ). Συνεπώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η ορθή υποβολή του ΕΕΕΣ αφού χρησιμοποιήθηκε το ίδιο υπόδειγμα ΕΕΕΣ που ανήρτησε η αναθέτουσα αρχή. Σε κάθε περίπτωση, η προσφορά του δεν δύναται να απορριφθεί λόγω ελλείψεων του υποβληθέντος ΕΕΕΣ δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει τις διατάξεις του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 και να τον καλέσει να συμπληρώσει τις όποιες ελλείψεις του.

13. Επειδή, στο Ν.4412/2016 (Α' 147/8.8.2016) στο άρθρο 36 «Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ» ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ,...2. Το ΕΣΗΔΗΣ συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, και 37, περί πολιτικής ασφάλειας του ΕΣΗΔΗΣ. Πέραν των ανωτέρω το ΕΣΗΔΗΣ τηρεί όσα ορίζονται: α) στον ν. 3979/2011, β) στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών

Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και γ) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44), περί ηλεκτρονικού αρχείου και ψηφιοποίησης εγγράφων. ...5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν: ...γ) στους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών[...]. Στο άρθρο 75, με τίτλο «Κριτήρια επιλογής (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» ορίζεται ότι: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για-την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. 2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α' ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό 3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς

φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού 5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.». Στο άρθρο 76 «Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου», όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 24 Ν.4782/2021, Α' 36 και άρχισε να ισχύει (σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ.3 του αυτού νόμου) από την 1η.6.2021, ορίζεται ότι : «1. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) ή τα περιφερειακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις, β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά, δ) ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται. 2... 3. Για τη συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πέραν των προβλεπόμενων στο π.δ. 71/2019 (Α' 112), για την εγγραφή και κατάταξη σε τάξη των οικείων

μητρώων, αντίστοιχου προϋπολογισμού και κατηγορίας έργου, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν προηγουμένως να ζητούν γνωμοδότηση του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Το τελευταίο εντός της ταχθείσας από την αναθέτουσα αρχή προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών, ελέγχει εάν οι απαιτήσεις που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμπεριληφθούν στα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογούνται από τη φύση της σύμβασης, σχετίζονται και είναι ανάλογες προς το αντικείμενό της. Η διαδικασία του προηγουμένου εδάφιου δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται βάσει εγκεκριμένου από την ΕΑΑΔΗΣΥ υποδείγματος διακήρυξης, χωρίς τη συμπερίληψη οιασδήποτε αλλού πρόσθετου όρου... 4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των οικείων μητρώων, οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75, όπως αυτά ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των μητρώων του π.δ. 71/2019. Οποιαδήποτε αναφορά αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται.». Στο άρθρο 79, με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 27 του Ν.4782/2021 που άρχισε να ισχύει (σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ. από την 1η.6.2021, ορίζεται ότι : «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής-σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και

λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και γ) Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ...,και/ή ότι πληρούνται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή 3. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (L 3), και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. 4...5...9. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης.». Στο άρθρο 80, με τίτλο «Αποδεικτικά μέσα (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 29 του Ν.4782/2021, που άρχισε να ισχύει (σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ.3 του αυτού νόμου) από την 1 η.6.2021, ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παρ. 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α', ως απόδειξη της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.... 2... 3 4. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α'. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο. 5. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α', ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. 6. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων

που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19, περί οικονομικών φορέων». Στο άρθρο 83, με τίτλο «Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 64 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» ότι : «1... 3. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο. 4. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό. 5. Η εγγραφή και κατάταξη στα Μ.Ε.Ε.Π., Μητρώο Μελετητών και Μητρώο Γραφείων Μελετών, και η κατοχή αντίστοιχου πτυχίου αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας. 6. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση..... Εξάλλου, στο μεν Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016 (στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 75 του ίδιου νόμου) ορίζεται ότι: «Τα σχετικά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα καθώς και οι δηλώσεις και τα πιστοποιητικά που αντιστοιχούν σε κάθε κράτος μέλος είναι :στην Ελλάδα, το «Μητρώο Εργοληπτικών επιχειρήσεων - ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθώς και τα νομαρχιακά ταμεία στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων έργων...», στο δε Παράρτημα XII (αναφορικά με τα αποδεικτικά μέσα των κριτηρίων οικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας) του ίδιου Προσαρτήματος

(στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 80 του ίδιου νόμου) ορίζεται στο Μέρος Ι: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια ορίζονται τα εξής : *«Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα είναι δυνατόν, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά: α) κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή, όπου ενδείκνυται, πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης επαγγελματικών κινδύνων β) οικονομικές καταστάσεις ή αποσπάσματα οικονομικών καταστάσεων, στην περίπτωση που η δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας γ) δήλωση περί του ολικού ύψους του κύκλου εργασιών και, κατά περίπτωση του κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης, για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις κατ' ανώτατο όριο, συναρτήσει της ημερομηνίας σύστασης του οικονομικού φορέα ή έναρξης των δραστηριοτήτων του, εφόσον είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες για το εν λόγω κύκλο εργασιών.»*.

14. Επειδή, με το άρθρο 377 περ. 31 του ν. 4412/2016 καταργήθηκε ο ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων» (Α' 116), πλην των άρθρων 80 έως 110 αυτού που ρύθμιζαν τα θέματα περί Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.), τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 83 του ν. 4412/2016 σχετικά με τους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παροχών υπηρεσιών. Εξάλλου, με το ν. 4472/2017 (Α' 74) εισήχθησαν νέες ρυθμίσεις σχετικά με την σύσταση ηλεκτρονικού μητρώου συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ). Ειδικότερα, στο άρθρο 118 ορίστηκε ότι *«... 20. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός οκτώ (8) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, κατόπιν πρότασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται, ... επιπλέον και τα ακόλουθα: α. οι ειδικότερες λεπτομέρειες λειτουργίας και τήρησης των ΜΗ.Τ.Ε. του παρόντος, όπως ενδεικτικά οι αρμόδιες υπηρεσίες τήρησης αυτών, ο τρόπος συγκέντρωσης, ελέγχου και καταχώρησης των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εγγραφή, κατάταξη, αναθεώρηση, διαγραφή, η χορήγηση και το περιεχόμενο των πιστοποιητικών*

εγγραφής στον επίσημο κατάλογο, β. οι κατηγορίες μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων και οι τάξεις ανά κατηγορία αυτών για κάθε Μητρώο, γ. οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εγγραφής και κατάταξης στα ΜΗ.Τ.Ε. του παρόντος και τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται[...]. Με την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 20 καταργούνται τα άρθρα 80 έως 110 του ν. 3669/2008 που διατηρήθηκαν σε ισχύ με την περίπτωση 31 της παρ. 1 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016....». Κατ' επίκληση του άρθρου 118 παρ. 20 του ν. 4472/2017 εκδόθηκε το Π.Δ. 71/2019 «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ)» (Α' 112/3.7.2019), στις μεταβατικές διατάξεις του οποίου ορίζεται, εκτός των άλλων, ότι «[...]οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε ως και τις 2 Ιουλίου 2019. Οι υποβαλλόμενες κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα αιτήσεις μεταβολών εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από την 3η Ιουλίου 2019 μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου 2020 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η (βλ. άρθρο 65 παρ.6, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 188 παρ⁵ του ν. 1635/2019, Α' 167). Ακολούθησε ο ν.4764/2020 (Α' 256), με το άρθρο 144 παρ. 4 του οποίου αντικαταστάθηκε η ανωτέρω παρ. 6 του άρθρου 65 του π.δ/τος 71/2019 ως εξής: «Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., ... που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 1η Σεπτεμβρίου 2021 εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε έως και τις 2 Ιουλίου 2019. Οι αιτήσεις μεταβολών που υποβάλλονται κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. ... παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από 1η Ιανουαρίου 2021 μέχρι και την 1η Σεπτεμβρίου 2021 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα

με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η». Εν συνεχεία, η παρ.6 τροποποιήθηκε με το άρθρο 74 παρ.3 Ν.4821/2021, Α' 134 ως εξής : «6. Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., ... που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε έως και τις 2 Ιουλίου 2019, χωρίς να απαιτείται αίτηση τακτικής αναθεώρησης, όπως προβλέπεται στην παρ. 11 του άρθρου 92 και τις παρ. 2 και 4 του άρθρου 97 του ν. 3669/2008 (Α' 116). Οι υποβαλλόμενες κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα αιτήσεις μεταβολών εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ.... παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από 1η Σεπτεμβρίου 2021 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2022 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η.». Ενόψει των ρυθμίσεων αυτών, κατά την προκήρυξη και τη διενέργεια του ένδικου διαγωνισμού οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς μπορούσαν να επικαλεστούν και να προσκομίσουν ενώπιον της αναθέτουσας αρχής τη βεβαίωση εγγραφής τους στο Μ.Ε.ΕΠ. κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 80 έως 110 του ν. 3669/2008 (πρβλ. ΣΤΕ 505/2021, ΣΤΕ ΕΑ 234/2020).

15. Επειδή, ο Ν. 3669/2008 ορίζει στο άρθρο 100 (με τίτλο "Τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ.") ότι : «1. Οι τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ. ορίζονται σε επτά και επιπλέον αυτών ορίζονται και δύο ειδικές τάξεις οι Α1, Α2 για μικρές επιχειρήσεις. Η κατάταξη στο Μ.Ε.ΕΠ. των εργοληπτικών επιχειρήσεων γίνεται σε μία ή περισσότερες από τις εξής βασικές κατηγορίες έργων οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών και βιομηχανικών και ενεργειακών. Κάθε επιχείρηση κατατάσσεται σε μία μόνο τάξη για κάθε κατηγορία 2. ... 3. Στις ειδικές τάξεις Α1 και Α2 του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσονται εργοληπτικές επιχειρήσεις με μόνο κριτήριο τη στελέχωση τους από τεχνικούς-εγγεγραμμένους στο-Μ.4Ε-Κ, χωρίς την εφαρμογή-του τύπου κατάταξης, ως εξής: α) Στην Α1, εργοληπτική επιχείρηση, η οποία περιλαμβάνει στη βασική της στελέχωση τουλάχιστον έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ.

Α' βαθμίδας, β) Στην Α2, εργοληπτική επιχείρηση, η οποία περιλαμβάνει στη βασική της στελέχωση τουλάχιστον έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Β' βαθμίδας ή δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Α' βαθμίδας. 4.Στην πρώτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση, χωρίς την εφαρμογή του Τύπου Κατάταξης, αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: α) Περιλαμβάνει στη βασική της στελέχωση τουλάχιστον δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Α' βαθμίδας και έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Β' βαθμίδας ή δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Β' βαθμίδας ή έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Γ βαθμίδας. 4.β) (όπως η παρ.4β αντικαταστάθηκε με την παρ.6 άρθρου 107 του Ν.4199/2013, Α 216) Διαθέτει, κατά την υποβολή της αίτησης, καταθέσεις σε τράπεζα, τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ή πάγια στοιχεία με βάση τις αντικειμενικές αξίες ή τις αξίες κτήσης αυτών, συνολικής αξίας πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ή σωρευτικά καταθέσεις σε τράπεζα και πάγια στοιχεία συνολικής αξίας πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Τα πάγια αυτά στοιχεία αφορούν γήπεδα, οικόπεδα, κτήρια, μηχανολογικό εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα, εκτός από τα επιβατικά αυτοκίνητα. Ως αξία παγίων για τα ακίνητα λαμβάνεται, κατ' επιλογή της επιχείρησης είτε η αντικειμενική αξία που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, πιστοποιούμενη από συμβολαιογράφο είτε η αξία αυτών, όπως προσδιορίζεται από τα οριστικά συμβόλαια αγοράς ή το κόστος ιδιοκατασκευής τους, όπως είναι εγγεγραμμένο στα βιβλία της επιχείρησης. Για τον εξοπλισμό και τα μεταφορικά μέσα, η αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 99 του παρόντος. 5.Στη δεύτερη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση, χωρίς την εφαρμογή του τύπου κατάταξης, αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: α) Περιλαμβάνει στη βασική της στελέχωση τουλάχιστον δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Γ βαθμίδας ή έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Γ βαθμίδας και δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Β' βαθμίδας ή έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Δ' βαθμίδας.5.β) (όπως η περ. 5β διαμορφώθηκε με την παρ.7 άρθρου 107 Ν.4199/2013). Διαθέτει, κατά την υποβολή της αίτησης, καταθέσεις σε τράπεζα, τουλάχιστον εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ ή πάγια στοιχεία με βάση τις αντικειμενικές αξίες ή τις αξίες κτήσης αυτών, συνολικής αξίας εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ ή σωρευτικά καταθέσεις σε τράπεζα και πάγια στοιχεία συνολικής αξίας εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. Για τα πάγια αυτά στοιχεία εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις διατάξεις της

περίπτωσης β' της παραγράφου 4. Τα πάγια αυτά στοιχεία αφορούν γήπεδα, οικόπεδα, κτήρια, μηχανολογικό εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα, εκτός από τα επιβατικά αυτοκίνητα...».

16. Επειδή, το Π.Δ. 71/2019 «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ)», στο κεφάλαιο Γ' του Μέρους Β' ορίζει στο μεν άρθρο 48 ότι: «Οι τάξεις του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. στις οποίες κατατάσσονται οι εργοληπτικές επιχειρήσεις ορίζονται σε εννέα (9), ως εξής: Α1, Α2, 1η, 2η, 3η, 4η, 5η, 6η και 7η», στο άρθρο 49 ότι: «1. Η κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο Τμήμα ΙΙ ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. αναφορικά με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα της παρ. 1 του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 γίνεται βάσει ελάχιστων κατωφλίων, και των κατωτέρω κριτηρίων τα οποία πρέπει να πληρούνται σωρευτικά. Ειδικότερα, τα κριτήρια κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. αναφορικά με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα της παρ. 1 του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 έχουν ως ακολούθως, εξειδικευόμενα ανά τάξη στα αντίστοιχα άρθρα: Α. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια (χρησιμοποιούμενα οικονομικά και χρηματοοικονομικά μεγέθη: κύκλος εργασιών, ίδια κεφάλαια, συνολικά πάγια) Α. Ελάχιστα απαιτούμενα ανά τάξη μεγέθη: Κάθε εργοληπτική επιχείρηση, προκειμένου να καταταγεί σε τάξη του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. για την αιτούμενη κατηγορία, πρέπει να τηρεί τα ελάχιστα απαιτούμενα για την τάξη αυτή μεγέθη (Κύκλο εργασιών, ίδια κεφάλαια, πάγια), όπως αυτά προσδιορίζονται στο άρθρο 51. Β. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (χρησιμοποιούμενα τεχνικά και επαγγελματικά μεγέθη:.....», στο άρθρο 51 ότι: «1. Για τη κατάταξη εργοληπτικής επιχείρησης σε μία από τις τάξεις του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., απαιτείται η πλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων για τα μεγέθη: Κύκλος Εργασιών, Ίδια Κεφάλαια, Πάγια. 2. Ως Κύκλος Εργασιών θεωρείται ο κύκλος εργασιών από την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, αυτοτελώς, σε ένωση ή εγκεκριμένη υπεργολαβία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, της επιχείρησης και των θυγατρικών της επιχειρήσεων στο εξωτερικό, που έχουν έδρα στην αλλοδαπή, κατά την τελευταία τριετία, που προηγείται της διαχειριστικής χρήσης εντός της οποίας υποβάλλεται η αίτηση.

3. ... 10. Στις τάξεις Α1 και Α2 του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. δεν απαιτείται ελάχιστο όριο Οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. 11. Στην πρώτη τάξη του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση, αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: α) εφόσον εφαρμόζει τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του ν. 4308/2014 (Α' 251), οφείλει να συντάσσει οικονομικές καταστάσεις ως «μικρή οντότητα». Πρέπει να διαθέτει, κατ' ελάχιστο, Ίδια Κεφάλαια, χωρίς όμως την υποχρέωση ελέγχου από -Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή (Π F-Λ), βάσει του τελευταίου οριστικού ισολογισμού της ή ενδιάμεσου ισολογισμού με λήξη διαχειριστικής χρήσης μηνός, εντός τριμήνου πριν την υποβολή της αίτησης, ύψους 50.000 € β) εφόσον τηρεί απλογραφικά βιβλία πρέπει να διαθέτει, κατά την υποβολή της αίτησης, καταθέσεις σε τράπεζα (του φυσικού προσώπου με μοναδικό δικαιούχο ή της επιχείρησης αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο), ή/και πάγια στοιχεία συνολικής αξίας πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Τα πάγια αυτά στοιχεία αφορούν γήπεδα, οικόπεδα, κτίρια, μηχανολογικό εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα.... γ) Ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας: 150.000 ευρώ....Στη δεύτερη τάξη του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση, εφόσον εφαρμόζει τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του ν. 4308/2014, και συντάσσει οικονομικές καταστάσεις τουλάχιστον ως «μικρή οντότητα», αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: α) Διαθέτει ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται στην παρ. 6, χωρίς την υποχρέωση ελέγχου από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή (Ο.Ε.Λ.), τουλάχιστον ίσα με 100.000 ευρώ β) Διαθέτει πάγια στοιχεία, όπως ορίζονται στις παρ. 7,8 και 9, αξίας τουλάχιστον ίσης με 50.000 ευρώ και βεβαιώνεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο και το λογιστή της εταιρείας γ) Ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας: 300.000 ευρώ. ... 13. Στην τρίτη τάξη του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. κατατάσσεται...».

17. Επειδή, ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014), ορίζει στο άρθρο 25 ότι: «1. Δεν απορρίπτονται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος

ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές. 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογράψει σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι: «1. ... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

18. Επειδή, σύμφωνα με τον Ν. 4727/2020 : «Άρθρο 15 « Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα»: 1. Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους[...]. Άρθρο 50 « Νομική ισχύς ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων»: 1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα υπογράφονται με την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου τους, και τίθεται σε αυτά η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα της περ. 27 του άρθρου 3 του Κανονισμού eIDAS,

όπου η τελευταία απαιτείται. Στα ως άνω έγγραφα η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου και η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα επέχουν θέση ιδιόχειρης υπογραφής και πρωτότυπης σφραγίδας αντίστοιχα[...] Άρθρο 58 « Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου «[...] «1. Η Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (Α.Π.Ε.Δ.) αποτελεί τον πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης του Ελληνικού Δημοσίου. Είναι αρμόδια για την έκδοση και διαχείριση πιστοποιητικών για την παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης σε όλους τους φορείς του δημοσίου τομέα, καθώς και σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες. Δύναται να παρέχει εγκεκριμένες και μη εγκεκριμένες υπηρεσίες εμπιστοσύνης. Η δομή της Α.Π.Ε.Δ. περιλαμβάνει την Πρωτεύουσα Αρχή Πιστοποίησης, τις Υποκείμενες Αρχές Πιστοποίησης, τις Αρχές Εγγραφής και τα Εντεταλμένα Γραφεία»[...] 3. Η ταυτοποίηση των τελικών χρηστών γίνεται είτε από τα Εντεταλμένα Γραφεία είτε από τις Αρχές Εγγραφής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό eIDAS, το άρθρο 57 και τον Κανονισμό Πιστοποίησης της Α.Π.Ε.Δ. Οι Αρχές Εγγραφής ή τα Εντεταλμένα Γραφεία δύνανται να παρέχουν υπηρεσίες ταυτοποίησης και σε άλλους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης. 4. Ο Κανονισμός Πιστοποίησης της Α.Π.Ε.Δ. καθορίζει τους όρους για την παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ορίζει ποιες υπηρεσίες εμπιστοσύνης (εγκεκριμένες ή μη) παρέχει η Α.Π.Ε.Δ. και ρυθμίζει κάθε θέμα που αφορά στην παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης και τη συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

19. Επειδή, στην ΚΥΑ με Αριθμ. 117384/2017 ΦΕΚ 3821/Β/31-10-2017 «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», ισχύουσα κατά το χρόνο δημοσίευσης της διακήρυξης, ορίζεται: «Άρθρο 8 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων» «3. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν μέσω του υποσυστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο

υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/EK (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας». Άρθρο 9 «Χρονοσήμανση»: «Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 401) από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς Φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες Αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των προαναφερόμενων φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του Συστήματος και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας. Δεν επιτρέπεται στην Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτοντα Φορέα ή στον Διαχειριστή του Συστήματος ή του υποσυστήματος η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω».

20. Επειδή οι κρίσιμοι για την επίλυση της διαφοράς όροι της διακήρυξης ορίζουν τα κάτωθι :

[...]Άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη

«2.1. Τα έγγραφα της σύμβασης κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα : α) η παρούσα διακήρυξη, β) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)7 [...]». Η δε τεθείσα στο σημείο αυτό υποσημείωση 7 ορίζει ότι : «Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Έγγραφο Προμήθειας (L 3) και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Από τις 2-5-2019, παρέχεται

η ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint (<https://espdint.eprocurement.gov.gr/>) που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Μπορείτε να δείτε τη σχετική ανακοίνωση στη Διαδικτυακή Πύλη του ΕΣΗΔΗΣ www.promitheus.gov.gr Πρβλ. και το Διορθωτικό (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 17/65 της 23ης Ιανουαρίου 2018) στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας, με το οποίο επιλύθηκαν τα σχετικά ζητήματα ορολογίας που αρχικά υπήρχαν στο αρχικό επίσημο ελληνικό κείμενο του Εκτελεστικού Κανονισμού, Μπορείτε να δείτε το σχετικό Διορθωτικό στην ακόλουθη διαδρομή [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0007R\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0007R(01)&from=EL)».

[...] άρθρο 3: «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς»: « 3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος «ΕΣΗΔΗΣ-ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ» και υπογράφονται, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016.1. Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ακολουθούν τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)(εφεξής «ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-ΕΡΓΑ»)».

[...]Άρθρο 9: Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών «Η αναθέτουσα αρχή τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων

στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, μέσω της λειτουργικότητας « Επικοινωνία» του υποσυστήματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα[...].».

[...]Άρθρο 21: Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης «21.1 Δικαίωμα συμμετοχής έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ενώσεις αυτών που δραστηριοποιούνται κατηγορία για έργα «ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ» προϋπολογισμού 347.000,23€ και στην κατηγορία για έργα «ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ» προϋπολογισμού 220.836,04€ και που είναι εγκατεστημένα σε: α) σε κράτος-μέλος της Ένωσης, β) σε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στο βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4, 5, 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας, καθώς και δ) σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην περίπτωση γ' της παρούσας παραγράφου και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Στον βαθμό που καλύπτονται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4, 5, 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ΣΔΣ, καθώς και τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν

για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

21.2 Οικονομικός φορέας συμμετέχει είτε μεμονωμένα είτε ως μέλος ένωσης.

21.3 Οι ενώσεις οικονομικών φορέων συμμετέχουν υπό τους όρους των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 19 και των παρ. 1 (γ) και (ε) του άρθρου 76 του ν. 4412/2016. Δεν απαιτείται από τις εν λόγω ενώσεις να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς. Σε περίπτωση που η ένωση αναδειχθεί ανάδοχος η νομική της μορφή πρέπει να είναι τέτοια που να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ενός και μοναδικού φορολογικού μητρώου για την ένωση (πχ κοινοπραξία).

[...]Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής «Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, ισχύουν τα εξής : - αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, αυτές θα πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης - αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22.Β της παρούσας, κάθε μέλος της ένωσης θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο, σύμφωνα με τα ειδικότερα στο ως άνω άρθρο, τουλάχιστον σε μια από τις κατηγορίες που αφορά στο υπό ανάθεση έργο. Περαιτέρω, αθροιστικά πρέπει να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες του έργου».

[...]22.Α. «Λόγοι αποκλεισμού» Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: [...] 22.Α.2 α) Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και β) η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που

αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν, τόσο την κύρια, όσο και την επικουρική ασφάλιση[...]

[...]Κριτήρια επιλογής (22.Β – 22.Δ) 129 22.Β. Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας «Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου, ανά περίπτωση, στην κατηγορία/-ies έργου του άρθρου 21 της παρούσας. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

22.Β. «Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας»: «Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου, ανά περίπτωση, στην κατηγορία/-ies έργου του άρθρου 21 της παρούσας....»,

22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. «Όσον αφορά στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να διαθέτουν, κατά την υποβολή της οικονομικής προσφοράς, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, όπως αυτή ορίζεται στο κεφάλαιο Γ΄ του ΠΔ. 71/2019 και να πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 100 του Ν. 3669/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, για τις ανάλογες τάξεις (κατηγορία «ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ»

προϋπολογισμού 347.000,23€ : τάξη 1η και άνω και κατηγορία «ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ» προϋπολογισμού 220.836,04€ : τάξη Α2 και άνω). Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης».

Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Μετά από τη λήξη των ως άνω μεταβατικών διατάξεων και την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ 71/2019, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 64 αυτού.

[...]22.Δ. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 100 του Ν. 3669/08 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, δηλαδή θα πρέπει κατ' ελάχιστο να διαθέτουν τις αναφερόμενες στο Άρθρο 23.4 τάξεις πτυχίου του Μ.Ε.ΕΠ., ή αντίστοιχου μητρώου της χώρας προέλευσης. Συγκεκριμένα απαιτούνται : • Για την πρώτη τάξη (κατηγορία ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ): α) βασική στελέχωση με τουλάχιστον δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Α` βαθμίδας και έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Β`βαθμίδας ή δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Β` βαθμίδας ή έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Γ` βαθμίδας, β) Να διαθέτει, κατά την υποβολή της αίτησης, καταθέσεις σε τράπεζα, τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ή πάγια στοιχεία με βάση τις αντικειμενικές αξίες ή τις αξίες κτήσης αυτών, συνολικής αξίας πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ή σωρευτικά καταθέσεις σε τράπεζα και πάγια στοιχεία συνολικής αξίας πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. [...] (Σημ.: όπως τροποποιήθηκε με την παρ.6 άρθρου 107 Ν.4199/2013,ΦΕΚ Α 216/11.10.2013) • Για την Α2 τάξη (κατηγορία ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ): βασική στελέχωση με τουλάχιστον έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Β` βαθμίδας ή δύο (2) τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Α` βαθμίδας. Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

[...]Άρθρο 23: «Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής» :
«23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α)...., β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να ζητηθεί από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά της επόμενης παραγράφου, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.... Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕ Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.... Τέλος, επισημαίνεται ότι οι προσφέροντες δηλώνουν το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων στο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις» [...] 23.2. «Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα)» : «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, ... και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης,», ο όρος 23.3 «Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α.» Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 της παρούσας: Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22Α, ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά: (α)(β) για την παράγραφο Α.2 του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου

κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων (φορολογική ενημερότητα) και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστική ενημερότητα), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία αντίστοιχα, που να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του..... β1) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας, που εκδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη....β2) πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας που εκδίδεται από τον e-ΕΦΚΑ. Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία καθώς και γ) για τα στελέχη-μηχανικούς του που στελεχώνουν το πτυχίο της εργοληπτικής επιχείρησης και που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στον eΕΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ –ΤΜΕΔΕ). Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι. Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλουν τα άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας εκδιδόμενο από τον eΕΦΚΑ, [...] 23.4 «Δικαιολογητικά απόδειξης καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 22.Β» : «(α) Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος,

σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα Ι του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), στην κατηγορία για έργα «ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ» προϋπολογισμού 347.000,23€ (τάξη πτυχίου 1η και άνω) και στην κατηγορία για έργα «ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ» προϋπολογισμού 220.836,04€ (τάξη πτυχίου Α2 και άνω)», 23.5 «Δικαιολογητικά Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας του άρθρου 22.Γ» : «Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται: (α) για τις -εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.Ε.Π, η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) · είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Γ δεν καλύπτονται από την ως άνω βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος ΧΙΙ (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του άρθρου 22.Γ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος ΧΙΙ του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Γ απαίτηση. Ειδικά, για την απόδειξη της απαίτησης της μη υπέρβασης των ανώτατων επιτρεπτών ορίων ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων: · με την υποβολή ενημερότητας πτυχίου εν ισχύει, συνοδευόμενης, ανά περίπτωση, από πίνακα όλων των υπό εκτέλεση έργων (είτε ως μεμονωμένος ανάδοχος είτε στο πλαίσιο κοινοπραξίας ή υπεργολαβίας) και αναφορά για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ανά έργο και το συνολικό ανεκτέλεστο, για τα έργα που είναι υπό εξέλιξη και δεν συμπεριλαμβάνονται στην ενημερότητα πτυχίου ή · με την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης του προσωρινού αναδόχου, συνοδευόμενης από πίνακα όλων των υπό εκτέλεση έργων (είτε ως μεμονωμένος ανάδοχος είτε στο

πλαίσιο κοινοπραξίας ή υπεργολαβίας) και αναφορά για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ανά έργο και το συνολικό ανεκτέλεστο, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, κατά τις κείμενες διατάξεις....», 23.6 «Δικαιολογητικά Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του άρθρου 22^Α» : «*Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται: (α) για τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις στο Μ.Ε.ΕΠ ή στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.: · είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.Ε.Π, η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.) · είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Δ δεν καλύπτονται από την ως άνω βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του Παραρτήματος Α του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Δ απαίτηση....*»

[...] 24 «Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς» : «24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω: 24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα υπό (α) και (β) στοιχεία:: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Επίσης δύναται να περιλαμβάνει και συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, με την οποία ο οικονομικός φορέας μπορεί να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α του ίδιου ν. 4412/2016...».

21. Επειδή, αναφορικά με τον κοινό λόγο της προσφυγής που αφορά την έλλειψη ασφαλούς χρονοσήμανσης στις τεθείσες ηλεκτρονικές υπογραφές αφενός μεν επί του ΕΕΕΣ και των εντύπων της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα κι, αφετέρου στο ΕΕΕΣ και στα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του μέλους ... - ..

... .. της ένωσης οικονομικών φορέων ..., καθώς, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα: «ο χρόνος υπογραφής προέρχεται από τον υπολογιστή του υπογράφοντος» λεκτέα τα ακόλουθα: Στο αρ. 3.1 της διακήρυξης, αναγράφεται ρητά ότι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς, απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ), χωρίς να υπάρχει μνεία απαίτησης περί πιστοποιημένης χρονοσήμανσης επί της ψηφιακής υπογραφής εκ τρίτου φορέα. Επομένως, εν προκειμένω από τις διατάξεις της διακήρυξης δεν προκύπτει υποχρέωση του μετέχοντος στον διαγωνισμό, όπως επιπλέον της ψηφιακής υπογραφής, υποχρεούται να εφοδιαστεί και με πιστοποιημένες υπηρεσίες χρονοσήμανσης, που θα συμπληρώνουν την ψηφιακή υπογραφή του, ούτε η εκ πιστοποιημένου τρίτου χρονοσήμανση συνιστά εννοιολογικό στοιχείο και προϋπόθεση της υπόστασης ή του εγκύρου της προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσίας (βλ. Α444/2022 ΔΕΦΑΘ, ΔΕΦΠειρ Ν125/2021). Σε κάθε δε περίπτωση ουδόλως εν προκειμένω ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το περιεχόμενο των επίμαχων εγγράφων αλλοιώθηκε με οποιονδήποτε τρόπο σε χρόνο μεταγενέστερο της υπογραφής τους. Ειδικότερα, από τη στιγμή που το έγγραφο-δικαιολογητικό συμμετοχής στο διαγωνισμό υποβάλλεται στον διαγωνισμό μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ δεν μπορεί να προκύψει προβληματισμός ή αμφιβολία για τον χρόνο σύνταξης του εγγράφου σε σχέση με τον χρόνο υποβολής του, αφού, δε, βεβαιωθεί από το ίδιο το σύστημα προσδίδει στο έγγραφο βεβαία ημεροχρονολογία, ως βάσιμα ισχυρίζεται η αναθέτουσα αρχή. Άλλωστε, λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με τις Οδηγίες της ΑΠΕΔ για τον έλεγχο της ψηφιακής υπογραφής απαιτούνται τα ακόλουθα βήματα: «Για να δείτε αν το αρχείο έχει υπογραφή που έχει χορηγηθεί από πάροχο που βρίσκεται στην λίστα με τους εγκεκριμένους παρόχους μπορείτε να το ανεβάσετε στο σύνδεσμο <https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/#/search/file/1>. Ο έλεγχος αυτός γίνεται απευθείας και από το λογισμικό Adobe Reader αρκεί να είναι πρόσφατης έκδοσης (XI ή DC). Στο λογισμικό θα πρέπει πρώτα να γίνουν κάποιες ρυθμίσεις. Στο εγχειρίδιο: "Χρήση λογισμικού Adobe Acrobat Reader

(XI & DC) για την προσθήκη Ψηφιακής Υπογραφής σε Αρχεία PDF" μπορείτε να βρείτε αναλυτικές οδηγίες για την παραμετροποίηση του λογισμικού τόσο για την επαλήθευση ψηφιακών υπογραφών όσο και το πως υπογράφετε ένα έγγραφο (προσθέτοντας και χρονοσήμανση από την ΑΠΕΔ). Όταν ανοίγουμε ψηφιακά υπογεγραμμένο έγγραφο με πιστοποιητικό που έχει εκδώσει από Εγκεκριμένη Αρχή Πιστοποίησης με το λογισμικό Adobe Reader, θα πρέπει να βλέπουμε τη σήμανση *Signed and all signatures are valid*. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να βεβαιωθούμε ότι η υπογραφή είναι έγκυρη και δεν έχει γίνει επεξεργασία του εγγράφου μετά την υπογραφή. Έπειτα, για να δούμε περισσότερες πληροφορίες κάνουμε κλικ πάνω στην υπογραφή. *cid:ii_jhiv96jn1_1638c2f6809b1bcd* Επιλέγουμε *Signature properties* *cid:ii_jhiv9qhi2_1638c2fce8241898* Ελέγχουμε όλες τις πληροφορίες που εμφανίζονται ώστε να είναι έγκυρες και να έχει γίνει η επικύρωσή τους από το λογισμικό Adobe Reader. *cid:ii_jhivxbgr6_1638c409768d51d2* Ελέγχουμε τις πληροφορίες ψηφιακού πιστοποιητικού (Εμφανίζεται επιλέγοντας "*Show Signer's Certificate*") *cid:ii_jhiw5am98_1638c46444c28eb4*» καθώς και του γεγονότος ότι, κατά την κοινή πείρα, τα σημαντικότερα ζητήματα «διαλειτουργικότητας» των ψηφιακών υπογραφών, ήτοι της δυνατότητας ενός 'υποκειμένου'-τελικού αποδέκτη να μπορεί να χρησιμοποιήσει τα ίδια μέσα για την επαλήθευση των ηλεκτρονικών υπογραφών τρίτων, οφείλονται στην ασυμφωνία των χρησιμοποιούμενων προγραμμάτων «ανάγνωσης» των εγγράφων, στον τρόπο προσδιορισμού των επιτρεπόμενων χρήσεων των σχετικών κρυπτογραφικών δεδομένων κλπ, ουδόλως, εν προκειμένω, ο προσφεύγων επικαλείται, ούτε αποδεικνύει ότι η διαπίστωση του περί μη έγκυρης κι ασφαλούς χρονοσήμανσης στηρίζεται στα ανωτέρω προβλεπόμενα, τα οποία έπρεπε ν' ακολουθηθούν ως ανωτέρω εκτίθεται κι, επιπλέον, με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού, σε αντίθεση μάλιστα με την αναθέτουσα αρχή, η οποία, ως επικαλείται με τις απόψεις της, ακολούθησε το μονοπάτι (path) *Signature Properties* και, προβαίνοντας στις προβλεπόμενες ενέργειες, διαπίστωσε επίσης ότι οι ψηφιακές υπογραφές είναι προηγμένες και φέρουν την κατάλληλη χρονοσήμανση. Συνεπώς, ο οικείος λόγος της προσφυγής πρέπει ν' απορριφθεί.

22. Επειδή, αναφορικά με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος περί εσφαλμένης συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ από πλευράς των οικονομικών φορέων «... ..», «...», «...», «... ..», και, περαιτέρω περί αδυναμίας συμπλήρωσης των ελλειπόντων στοιχείων του ΕΕΕΣ των ανωτέρω οικονομικών φορέων καθώς και του ΕΕΕΣ της «...» με την προβλεπόμενη στο άρθρο 102 Ν.4412/2016 διαδικασία, λεκτέα τα ακόλουθα: Σύμφωνα με όσα, ήδη, έγιναν δεκτά με την υπ'αριθμ. Α113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής επί του όμοιου λόγου της προσφυγής αναφορικά με την προσφορά του οικονομικού φορέα «...» (βλ. σκέψη 16): «[...]Επειδή, από τις εκτιθέμενες στη μείζονα σκέψη διατάξεις της ένδικης διακήρυξης συνάγεται ότι η κρινόμενη διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται σύμφωνα με το σύστημα της προαπόδειξης, βάσει του οποίου οι συμμετέχοντες υποβάλλουν με την προσφορά τους το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), ως προαπόδειξη του ότι δεν εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού και πληρούν τα κριτήρια επιλογής. Ειδικότερα, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 22 που αφορούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής και, μεταξύ άλλων, ότι, προς τεκμηρίωση τους, απαιτείται όπως οι φορείς πληρούν τους τιθέμενους στα άρθρα 22Β, 22Γ και 22Δ όρους (σχετικούς με την 1η τάξη και άνω στην κατηγορία ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ και Α2 τάξη και άνω στην κατηγορία ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ). Ενόψει του ανωτέρω περιεχομένου της Διακήρυξης που δεν απαιτούσε μόνο τη συμπλήρωση της γενικής ένδειξης («α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής») σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7, καθίσταται σαφές ότι κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, οι ενδιαφερόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν τα στοιχεία εκείνα που θα προαποδείκνυαν ότι πληρούνταν τα στοιχεία ποιοτικής επιλογής, μεταξύ αυτών και αυτό της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Η συμπερίληψη του ΕΕΕΣ στο άρθρο 2.1. της διακήρυξης μεταξύ των "εγγράφων της σύμβασης" δεν υποχρέωνε τους υποψήφιους φορείς να συμπληρώσουν και υποβάλουν το προσαρμοσμένο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ΕΕΕΣ που περιείχε μόνο την ως άνω γενική ένδειξη, όπως εσφαλμένως υπέλαβε η ΕΑΔΗΣΥ. Και τούτο διότι το ΕΕΕΣ που η αναθέτουσα αρχή είχε αναρτήσει στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού δεν

προβλεπόταν, όπως βασίμως προβάλλει η αιτούσα, ως αποκλειστικό υπόδειγμα, ούτε είχε ενταχθεί σε Παράρτημα της Διακήρυξης. Αντιθέτως, σύμφωνα με την υποσημείωση 7 της Διακήρυξης, οι συμμετέχοντες φορείς κατήρτιζαν το ΕΕΕΣ βάσει του τυποποιημένου εντύπου του παραρτήματος 2 της Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, η εν λόγω δε υποσημείωση παρέπεμπε σε ηλεκτρονική υπηρεσία για την ηλεκτρονική σύνταξη και διαχείριση του ΕΕΕΣ. Ως εκ τούτου η κοινοπραξία "...” ως επιμελής και ευλόγως ενημερωμένος οικονομικός φορέας όφειλε να συμπληρώσει το ΕΕΕΣ, διαμορφώνοντας το σύμφωνα με τους όρους του ένδικου διαγωνισμού. Εν πάση δε περίπτωση, σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς την ορθή συμπλήρωση των πεδίων ή αμφισβήτησης ως προς την ορθή διάρθρωση των ερωτημάτων του Ε.Ε.Ε.Σ. -το οποίο είχε αναρτηθεί με τη διακήρυξη και τέθηκε υπ’ όψιν των ενδιαφερομένων κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η εξέταση και διερεύνηση του περιεχομένου του-, η κοινοπραξία ‘...” μπορούσε να ζητήσει την παροχή διευκρινίσεων ή, αντίστοιχα, να προσβάλει τη διακήρυξη, το οποίο, όμως, δεν έπραξε (ΣτΕ ΕΑ 117/2019 σκ. 14, ΔΕφΘεσ 383, 362/2022). Άλλωστε, στην εξεταζόμενη διακήρυξη προβλέφθηκε η δυνατότητα υποβολής συνοδευτικής υπεύθυνης δήλωσης όπου οι φορείς μπορούσαν να διευκρινίσουν τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρείχαν στο ΕΕΕΣ. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 22Γ (οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια) και 23 (αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής) της διακήρυξης συνάγεται ότι κατά την υποβολή των προσφορών, -εί-οικονομικοί φορείς όφειλαν να προαποδείξουν, με την υποβολή του ΕΕΕΣ ότι πληρούν, μεταξύ άλλων, το κριτήριο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, όπως αυτό προσδιορίστηκε από τη Διακήρυξη. Στα πλαίσια της διακριτικής ευχέρειας των αναθετουσών αρχών να επιβάλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης (βλ. εισηγητική έκθεση του ν. 4412/2016 ως προς το άρθρο 75), με την εξεταζόμενη διακήρυξη προβλέφθηκε ότι απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά τα οριζόμενα τόσο στο κεφάλαιο Γ του π.δ/τος 71/2019 όσο και του άρθρου 100 του ν. 3669/2008 για την 1Π τάξη στην κατηγορία “ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ”, η απαίτηση δε αυτή ήταν δεσμευτική τόσο για την

αναθέτουσα αρχή όσο και τους προσφέροντες φορείς (βλ. ΣτΕ 2517/2020, σκ. 9, 1685/2018, σκ. 13, ΣτΕ ΕΑ 17/2020 σκ.8, 107/2018 σκ. 12). Από την αντιπαραβολή δε των διατάξεων των άρθρων 51 παρ.11 του π.δ/τος 71/2019 και 100 παρ.4 του ν. 3669/2008 προκύπτει ότι μολονότι για την υπαγωγή στην 1η τάξη (του ΜΗΕΕΔΕ και του ΜΕΕΠ αντίστοιχα) με αμφότερα τα νομοθετήματα απαιτούνται καταθέσεις σε τράπεζες τουλάχιστον 50.000 ευρώ ή πάγια στοιχεία συνολικής αξίας 50.000 ευρώ, παρά ταύτα η απαίτηση περί ελάχιστου κύκλου εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ, προβλέφθηκε για την τάξη αυτή το πρώτον με το π.δ. 71/2019. Ως εκ τούτου, η εν λόγω απαίτηση, δεν καλύπτεται από τυχόν εγγραφή στο ΜΕΕΠ (βασιζόμενη στο ν. 3669/2008), όπως βασίμως προβλήθηκε με την προδικαστική προσφυγή της αιτούσας. Επομένως, η εγγραφή στη 2η τάξη του ΜΕΕΠ στην κατηγορία ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ του μέλους της κοινοπραξίας «...» δεν κάλυπτε το επιπλέον απαιτούμενο από το Διακήρυξη ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ, ως στοιχείο της ποιοτικού κριτηρίου επιλογής οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Κατά συνέπεια, η κρίση της ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με την οποία "ορθώς συμπληρώθηκε το ΕΕΕΣ και συνυποβλήθηκε η υπεύθυνη δήλωση για την εγγραφή στο ΜΕΕΠ [...] από αμφότερα τα μέλη της κοινοπραξίας [...] εν προκειμένω προαποδείχθηκαν τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας με μόνη τη δήλωση του ΜΕΕΠ, ως άλλωστε ζητείται από τη διακήρυξη" είναι εσφαλμένη, διότι εδράζεται αφενός στην πλημμελή εκδοχή ότι αρκούσε η θετική απάντηση που ο φορέας έδωσε στη "γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής" του ΕΕΕΣ που υπέβαλε, αφετέρου στο επίσης πλημμελές συμπέρασμα ότι η εγγραφή στο ΜΕΕΠ προαποδεικνύει και το τεθέν (από τη διακήρυξη) ως στοιχείο του κριτηρίου οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ. Κατόπιν των ανωτέρω, που, ήδη, έγιναν δεκτά στην υπό κρίση υπόθεση, βάσει των όσων προβλέπονται στους οικείους όρους της διακήρυξης, σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, βάσιμοι τυγχάνουν οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ότι πλημμελής τυγχάνει η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ εκ μέρους του παρεμβαίνοντος, καθώς στο ΕΕΕΣ που ο τελευταίος υπέβαλε ουδόλως περιλαμβάνεται το Μέρος IV που αφορά στα Κριτήρια Επιλογής και, ως εκ

τούτου, δεν δηλώνει την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής που τίθενται στους όρους 22.Β, 22Γ και 22Δ της διακήρυξης. Επίσης, η εγγραφή στη 2η τάξη του ΜΕΕΠ στην κατηγορία ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα δεν καλύπτει το επιπλέον απαιτούμενο από το Διακήρυξη ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ, ως στοιχείο της ποιοτικού κριτηρίου επιλογής οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Ομοίως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ελλιπής τυγχάνει η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ της ένωσης οικονομικών φορέων ..., λαμβανομένου υπόψη ότι αμφότερα τα μέλη της ένωσης έχουν παραλείψει να δηλώσουν στα ΕΕΕΣ τους στην ενότητα Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τον ειδικό κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας στο ερώτημα «Ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών. Επίσης, πλημμελής, ως ελλιπής, τυγχάνει η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ του οικονομικού φορέα ..., αφού ο τελευταίος παρέλειψε να δηλώσει στο ΕΕΕΣ του στην ενότητα Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, τον ειδικό κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας στο ερώτημα «Ετήσιος (“ειδικός”) κύκλος εργασιών, τα ίδια κεφάλαια ή τις τραπεζικές καταθέσεις ή/και πάγια που διαθέτει κατά την υποβολή της οικονομικής του προσφοράς, στο ερώτημα «Άλλες οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις». Τέλος, ελλιπής τυγχάνει και η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ του οικονομικού φορέα, ο οποίος δεν συμπλήρωσε τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη στοιχεία του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ενώ η εγγραφή του στην 3^η Τάξη του ΜΕΕΠ δεν κάλυπτε το επιπλέον απαιτούμενο από το Διακήρυξη ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας ποσού 150.000 ευρώ, ως στοιχείο της ποιοτικού κριτηρίου επιλογής οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω οι προσφορές των ανωτέρω οικονομικών φορέων έπρεπε ν’απορριφθούν κατά δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, η οποία δεσμεύεται, ως και οι συμμετέχοντες, από τους όρους που η ίδια έθεσε.

23. Επειδή, ύστερα από όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη αναφορικά με τις προσφορές των οικονομικών φορέων: «... ...», «...», «...», «... ...», και, ομοίως, με την υπ’αριθμ. Α 113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής για την προσφορά του οικονομικού φορέα: «... ...», πρέπει να εξεταστεί ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι, επί

παραλείψεως υποβολής δικαιολογητικού ή υποβολής του με ελλιπές περιεχόμενο η αναθέτουσα αρχή ούτε οφείλει, ούτε δύναται να ζητήσει διευκρινήσεις, αφού είναι δυνατή μόνον η συμπλήρωση ή διευκρίνιση υποβληθέντος δικαιολογητικού και όχι η αναπλήρωση μη υποβληθέντος ή μη νομίμως υποβληθέντος.

24. Επειδή, η ρύθμιση του άρθρου 42 του ν. 4782/2021 με την οποία τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 οφείλει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του δικαίου της ΕΕ, καθώς το άρθρο αυτό συνιστά μεταφορά του άρθρου 56 παρ. 3 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Εξάλλου όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση της νέας διάταξης: *«Η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση, ουσιαστικά, υιοθετεί»*. Συναφώς, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έχει εκδώσει πλείστες αποφάσεις σε σχέση με το κατά πόσο είναι δυνατόν να γίνουν αποδεκτές διευκρινίσεις ή συμπληρώσεις των προσφορών κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας (βλ. ενδεικτικά, αποφάσεις του ΔΕΕ της 29.3.2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκ. 40-της 7.4.2016, Partner Apelski Dariusz, C-324/14, EU:C:2016:214, σκ. σελ. 16 από 38 63, Pizzo, C-27/15, Lavorgna, C-309/18, EU:C:2019:350, σκ. 22, Archus και Gama, C-131/16, όπ.αν., σκ. 37). Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, εάν μια υποχρέωση είχε ρητώς επιβληθεί επί ποινή αποκλεισμού στα σχετικά με τη δημόσια σύμβαση έγγραφα και υπό τον όρο ότι η υποχρέωση αυτή είχε διατυπωθεί εκεί με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία όπως απαιτεί το δίκαιο της ΕΕ (βλ. ενδεικτικά, την απόφαση του ΔΕΕ της 29.4.2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκ. 108-111), η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να δεχθεί οιοσδήποτε διορθώσεις παραλείψεων των εν λόγω υποχρεώσεων οι οποίες, κατά τις ρητές διατάξεις των εγγράφων του διαγωνισμού, συνεπάγονται τον αποκλεισμό του οικείου διαγωνιζόμενου (Manova, C-336/12, σκ. 39). Υπό την έννοια των ανωτέρω, το νέο άρθρο 102 του ν. 4412/2016, όπως αυτό διαμορφώθηκε δυνάμει του άρθρου 42 του ν. 4782/2021, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τη θεραπεία οποιασδήποτε ελλείψεως των προσφορών. Η θεμιτή πρόνοια του Έλληνα νομοθέτη για τη

διάσωση των προσφορών και των διαγωνισμών δεν μπορεί να καταλήγει σε καταστροφή της εν προκειμένω πάγιας νομολογίας του ΔΕΕ και των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Συναφώς, έχει κριθεί ότι τα κράτη μέλη, εφόσον κάνουν χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 56 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, «οφείλουν να μεριμνούν ώστε να μη διακυβεύεται η επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία αυτή και να μη θίγεται η πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων της ούτε των άλλων συναφών διατάξεων και αρχών του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, της διαφάνειας και της αναλογικότητας» (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 25.2.2018, ΜΑ.Τ.Ι. SUD, C-523/16, ΕΥ:C:2018:122, σκ. 48- 49). Επομένως, βάσιμοι είναι και οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ότι η πλημμέλεια (μη συμπλήρωση στοιχείων του ΕΕΕΣ/ελλιπής συμπλήρωση του ΕΕΕΣ) των ανωτέρω προσφορών, συμπεριλαμβανομένης και αυτής του οικονομικού φορέα «...», άγει υποχρεωτικώς σε απόρριψη της προσφοράς των ανωτέρω οικονομικών φορέων και δεν επιδέχεται ιάσεως ή διευκρινίσεως κατ' άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 ακόμη και υπό το νέο καθεστώς μετά το ν. 4782/2021, καθώς, τυχόν κλήση κατ' άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 θα ισοδυναμούσε με υποβολή άλλου ΕΕΕΣ, με διαφορετικές απαντήσεις, κατά παράβαση επομένως του γράμματος και του πνεύματος της ως άνω διάταξης και της αντίστοιχης διάταξης της ενωσιακής νομοθεσίας καθώς και ευθεία παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, δοθέντος μάλιστα ότι στο ΕΕΕΣ του προσφεύγοντος είναι συμπληρωμένα όλα τα σχετικά στοιχεία. Άλλωστε, η τυχόν αποδοχή της συμπλήρωσης των ελλειπόντων στοιχείων του ΕΕΕΣ των ανωτέρω οικονομικών φορέων θα είχε ως συνέπεια τη μεταγενέστερη αντικατάσταση του περιεχομένου ουσιώδους εγγράφου της διακήρυξης (Ε.Ε.Ε.Σ.), μεσούσης της διαγωνιστικής διαδικασίας, ενόψει, μάλιστα και του ότι, οι ανωτέρω είχαν τη δυνατότητα να ζητήσουν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τη συμπλήρωση του Ε.Ε.Ε.Σ. (πρβλ. ΕΑ ΣΕ 117/2019).

25. Επειδή, επί του λόγου της προσφυγής που αφορά την προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «...», η οποία, παρόλο που το μέλος της ... δεν διέθετε ενημερότητα πτυχίου απάντησε εσφαλμένως θετικά στο οικείο ερώτημα του ΕΕΕΣ με αποτέλεσμα να μην απαντήσει στο επόμενο ερώτημα:

«Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν», και, ως εκ τούτου, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα δεν προαπέδειξε, κατά τους όρους της διακήρυξης ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού περί αθέτησης φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων, λεκτέα τα ακόλουθα: Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 23 Κατευθυντήρια Οδηγία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. με θέμα: «Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ)» ορίζεται ότι: «...Στο ως άνω πεδίο, ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο” που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι, ως προς τις διαδικασίες συμβάσεων προμηθειών, γενικών υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, δεν υφίσταται επί του παρόντος εθνικός επίσημος κατάλογος του άρθρου 83 του ν. 4412/2016. Σημειώνεται, περαιτέρω, ότι το Γ.Ε.ΜΗ δεν συνιστά επίσημο κατάλογο, κατά τις διατάξεις του ίδιου άρθρου, και, κατά συνέπεια, δεν συμπληρώνεται από τους οικονομικούς φορείς στο εν λόγω πεδίο. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι το πεδίο του ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, που αφορά στην εγγραφή οικονομικών φορέων σε επίσημους καταλόγους, δεν μπορεί να απαλειφθεί από τις αναθέτουσες αρχές σε κανένα είδος σύμβασης (προμηθειών, υπηρεσιών, έργων, μελετών κλπ), καθώς δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο συμμετοχής στη διαδικασία αλλοδαπού οικονομικού φορέα, εγγεγραμμένου σε επίσημο κατάλογο της χώρας εγκατάστασής του ή άλλης χώρας ή ακόμη και το ενδεχόμενο εγγραφής ημεδαπού οικονομικού φορέα σε

επίσημο κατάλογο άλλης χώρας, την εγγραφή στον οποίο δύναται να επικαλεστεί συμπληρώνοντας τη σχετική ένδειξη στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ....». Σύμφωνα με την ανωτέρω Οδηγία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ο μοναδικός εθνικός επίσημος κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ν.4412/2016 είναι η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ συνοδευόμενη από ενημερότητα πτυχίου, η οποία χορηγείται μόνο σε εργοληπτικές επιχειρήσεις που ανήκουν στην 3η έως την 7η τάξη ΜΕΕΠ και όχι σε εργοληπτικές επιχειρήσεις κατώτερης τάξης. Επομένως, ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ» στο ως άνω πεδίο, καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο” που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ν. 4412/2016.

26. Επειδή, ως έχει ad hoc κριθεί (βλ. ΣτΕ 212/2021 σκ. 9-10), η αρνητική απάντηση στο υποερώτημα ε του ΕΕΕΣ περί προσκόμισης βεβαιώσεων σχετικά με την πληρωμή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον ο διαγωνιζόμενος δεν όφειλε να είχε απαντήσει λόγω μη εγγραφής του σε επίσημο κατάλογο, δεν επάγεται έννομες συνέπειες ως προς τη δέουσα προαπόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού που σχετίζεται με την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Τούτο δε διότι, δηλώνεται περαιτέρω στο ειδικό πεδίο του Μέρους VI του ΕΕΕΣ ότι είναι σε θέση να προσκομίσουν τα πιστοποιητικά και λοιπά αποδεικτικά έγγραφα που προβλέπει η διακήρυξη και άρα ουδεμίας διευκρίνισης ή συμπλήρωσης έχρηζε το ΕΕΕΣ.

27. Επειδή, στον όρο 23.1 της διακήρυξης προβλέπεται ότι οι διαγωνιζόμενοι οφείλουν να υποβάλλουν με την προσφορά τους ΕΕΕΣ προς τον σκοπό προαπόδειξης της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής και μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού. Σύμφωνα δε με τον όρο 22.Α.2.α,β της διακήρυξης συντρέχει λόγος αποκλεισμού διαγωνιζόμενου σε περίπτωση αθέτησης των φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών του υποχρεώσεων. Περαιτέρω, στην ενότητα Α του Μέρους II του ΕΕΕΣ εμπεριέχεται το

ακόλουθο πεδίο: «Κατά περίπτωση ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό (π.χ βάσει εθνικού συστήματος (προ) επιλογής)?». Ως δε διευκρινίζεται στην κατευθυντήρια οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ μόνον εάν ο οικονομικός φορέας συμπληρώσει στο παραπάνω ερώτημα την απάντηση ΝΑΙ τότε οφείλει να απαντήσει και στα υπόλοιπα τμήματα (α' – ε') της ενότητας, μεταξύ των οποίων είναι και το υπό στοιχείο ε' ερώτημα: *«Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;»* Αντιθέτως, σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας απαντήσει ΟΧΙ στο ερώτημα σχετικά με την εγγραφή σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων θα πρέπει να συμπληρώσει τις πληροφορίες που λείπουν στο μέρος IV, ενότητες Α, Β, Γ ή Δ κατά περίπτωση μόνο εφόσον αυτό απαιτείται στη σχετική διακήρυξη ή στα έγγραφα της σύμβασης, όπως ρητά αναφέρεται στο ΕΕΕΣ .

28. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, και δεν αμφισβητείται, ο οικονομικός φορέας ..., παρόλο που είναι εγγεγραμμένος στην 1ην Τάξη του ΜΕΕΠ απάντησε θετικά στο ερώτημα περί εγγραφής του σε επίσημο κατάλογο. Δοθέντος όμως ότι, αφενός μεν η εγγραφή στο ΜΕΕΠ χωρίς ενημερότητα πτυχίου δεν θεωρείται ως επίσημο μητρώο/κατάλογος, αφετέρου δε ενημερότητα πτυχίου δεν χορηγείται σε εργοληπτικές επιχειρήσεις κατώτερες της 3ης τάξης σύμφωνα με την ΥΑ Δ15/οικ/15658/2013 (ΦΕΚ Β' 2300), εσφαλμένως ο ανωτέρω οικονομικός φορέας απάντησε ΝΑΙ στην Ενότητα Α του Μέρους II του ΕΕΕΣ περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο. Περαιτέρω, ο ως άνω, ομοίως, έδωσε εσφαλμένη θετική απάντηση στο ερώτημα *«Η εγγραφή ή ταυτοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής»* με αποτέλεσμα να μην ενεργοποιηθεί το υπό ε' ερώτημα ότι είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να τις

λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτήν διατίθεται δωρεάν. Σημειώνεται ότι στο Τμήμα Β του Μέρους ΙΙΙ του υποβληθέντος ΕΕΕΣ του, απάντησε ότι δεν έχει ανεκπλήρωτες φορολογικές και κοινωνικοασφαλιστικές υποχρεώσεις. Ως εκ τούτου, και κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, η μη απάντηση του ανωτέρω σε ερώτημα που, εν προκειμένω, δεν τυγχάνει εφαρμογής για αυτόν διότι δεν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απόρριψης της προσφοράς του και ο σχετικός λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

29. Επειδή, περαιτέρω, επί του συναφούς ισχυρισμού του προσφεύγοντος αναφορικά με την προσφορά του οικονομικού φορέα «... ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ», ο οποίος, κατά τον προσφεύγοντα, στο ερώτημα «Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν;», απάντησε αρνητικά (Όχι) και ως εκ τούτου δεν προαπέδειξε κατά τους όρους της διακήρυξης ότι θα είναι σε θέση να προσκομίσει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού περί αθέτησης φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων του, λεκτέα τα ακόλουθα: Λαμβανομένων υπόψη όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 25, 27 ο ανωτέρω οικονομικός φορέας, ο οποίος απάντησε αρνητικά στο ερώτημα για το αν είναι εγγεγραμμένος σε εθνικό σύστημα προεπιλογής, δεν όφειλε να απαντήσει θετικά στο συγκεκριμένο ερώτημα κι, επομένως αβάσιμος τυγχάνει ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος.

30. Επειδή, περαιτέρω με την υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής αναφορικά με την προσφορά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα κρίθηκε ότι : *«[...]βασίμως προβλήθηκε με την προδικαστική προσφυγή ότι πλημμελώς δεν ενσωματώθηκαν στο πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού και εν συνεχεία στην απόφαση της αναθέτουσας αρχής τόσο οι εξηγήσεις του συνδιαγωνιζόμενου φορέα, η προσφορά του οποίου είχε θεωρηθεί ασυνήθιστα χαμηλή, όσο και η αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν ικανοποιητικές οι εξηγήσεις του, και ότι πλημμελώς δεν*

χορηγήθηκε εν γένει πρόσβαση στους λοιπούς διαγωνιζόμενους στα ανωτέρω στοιχεία με ανάρτησή τους στο ΕΣΗΔΗΣ. Συνεπώς, με πλημμελή αιτιολογία απορρίφθηκε από την ΕΑΔΗΣΥ ο ανωτέρω λόγος. Και τούτο διότι η υποχρέωση παροχής των ανωτέρω πληροφοριών στους προσφέροντες φορείς υπαγορευόταν από την αρχή της διαφάνειας, ώστε να διασφαλιστεί ο έλεγχος του αμερόληπτου χαρακτήρα των διαδικασιών διαγωνισμού. Εξάλλου, η πρόσβαση στα ανωτέρω στοιχεία, ήταν απολύτως αναγκαία για την αποτελεσματική άμυνα τόσο της αιτούσας, όσο και των λοιπών συνδιαγωνιζομένων κατά της απόφασης αποδοχής των εξηγήσεων του 1ου σε σειρά κατάταξης φορέως. Συνεπώς δεν ήταν αναγκαία ούτε η υποβολή αιτήματος εκ μέρους της αιτούσας προκειμένου να της χορηγηθεί πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες, ούτε η επίκληση συγκεκριμένης βλάβης εκ της ανωτέρω παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, όπως εσφαλμένως απεφάνθη η ΕΑΔΗΣΥ. Η τελευταία δε όφειλε, κατόπιν αποδοχής του λόγου αυτού, να αναπέμψει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να ασκήσει νομίμως την πιο πάνω αρμοδιότητά της, ήτοι να καταστήσει γνωστές στους συμμετέχοντες φορείς τις εξηγήσεις του φορέως και την αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν ικανοποιητικές οι εξηγήσεις αυτές από την αρμόδια επιτροπή[...]. Κατόπιν των ανωτέρω που έγιναν δεκτά και της αναπομπής της υπόθεσης στην ΕΑΔΗΣΥ και ως προς αυτό το σκέλος (βλ. σκέψεις 25, 26 της υπ' αριθμ. Α113/2022 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής), η υπόθεση πρέπει ν' αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου να πράξει τα δέοντα, ήτοι να καταστήσει γνωστές στους συμμετέχοντες φορείς τις εξηγήσεις του φορέως και την αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν ικανοποιητικές οι εξηγήσεις αυτές από την αρμόδια επιτροπή.

31. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή και ν' απορριφθεί η ασκηθείσα παρέμβαση. Περαιτέρω δε η υπόθεση ν' αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή ώστε να καταστήσει γνωστές στους συμμετέχοντες φορείς τις εξηγήσεις του φορέως και την αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν ικανοποιητικές οι εξηγήσεις αυτές από την αρμόδια επιτροπή.

32. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη πρέπει να επιστραφεί στον προσφεύγοντα το καταβληθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή και ακυρώνει την υπ' αριθ. 3/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, καθ' ο μέρος έκανε δεκτές τις προσφορές των οικονομικών φορέων: «... ...», «....», «...», «... ...», «...», σύμφωνα με το σκεπτικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή ώστε να καταστήσει γνωστές τους συμμετέχοντες φορείς τις εξηγήσεις του φορέως «... ...» και την αιτιολογία με την οποία κρίθηκαν ικανοποιητικές οι εξηγήσεις αυτές από την αρμόδια επιτροπή.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε κι αποφασίστηκε στις 16-11-2022 κι εκδόθηκε αυθημερόν στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΥΡΙΑΖΗ